

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра експлуатації та ремонту машин

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	Зносостійкі, фрикційні та антифрикційні матеріали
Викладач	Михайло КРАСОТА, кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри
Контактний тел.	+38(095) 455-32-99
E-mail:	krasotamv@ukr.net
Обсяг та ознаки дисципліни	Вибіркова дисципліна, змістових модулів – 2. Форма контролю: залік. Загальна кількість кредитів – 4, годин – 120, у т.ч. лекції – 28 години, практичні заняття – 14 годин, самостійна робота – 78 годин. Формат: очний (offline / facetoface) / дистанційний(online). Мова викладання: українська. Рік викладання – 2022.
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку, розміщеному в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua; у режимі відео конференцій Zoom, через електронну пошту, Viber.
Пререквізити	Враховуючи послідовність накопичення знань та інформації, дисципліна вивчається після викладання наступних дисциплін „Матеріалознавство”, „Основи інженерії поверхні деталей машин і механізмів”, «Технологія та обладнання наплавлення та напилювання» „Теорія зварювальних процесів”.

1. Мета і завдання дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни основних типів зносостійких, фрикційних та антифрикційних матеріалів, а також засвоєнні основних принципів вибору матеріалів для їх використання при зварюванні, відновленні та зміцненні деталей.

Завдання дисципліни отримання студентами знань з:

- технічних характеристик і особливостей найбільш розповсюджених електродів і флюсів, захисних і палих газів, а також порошків, шнурів та дротів для напилювання та наплавлення;

- особливостей металургійних процесів, що протікають у зварювальній ванні та покриттях, і вимоги, що висуваються у зв'язку з цим до покриттів електродів та флюсів;

- поточні та перспективні задачі промисловості по виробництву зварювальних матеріалів.

Здатність обирати і застосовувати потрібне технологічне устаткування, інструменти та методи в процесі експлуатації й при обслуговуванні автотранспортних засобів.

2. Результати навчання

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні

знати:

- технічні характеристики і особливості найбільш розповсюджених електродів та флюсів, захисних і палих газів, а також флюсів для термічного різання.
- особливості металургійних процесів, що протікають у зварювальній ванні, і вимоги, що висуваються у зв'язку з цим до покриттів електродів та захисних флюсів;
- загальні металургійні та технологічні основи вибору та використання зварювальних матеріалів залежно від складу основного металу;
- вплив різноманітних металургійних та технологічних чинників на якість зварних з'єднань та покриттів
- технологію виробництва, транспортування та зберігання зварювальних матеріалів.

вміти:

- вибирати матеріал у відповідності до зварювальної технології матеріалу деталей та режимів.
- оцінити ступінь впливу вибраного матеріалу на якість зварних з'єднань чи покриттів.

набути соціальних навичок (soft-skills):

- здійснювати професійну комунікацію, ефективно пояснювати і презентувати матеріал, взаємодіяти в проектній діяльності;
- небайдуже ставлення до участі у громадських суспільних заходах, спрямованих на підтримку здорового способу життя оточуючих

3. Політика курсу та академічна доброчесність

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

При організації освітнього процесу в Центральнотериторіальному національному технічному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу; Положення про організацію вивчення вибіркового навчального дисциплін та формування індивідуального навчального плану ЗВО; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ.

4. Програма навчальної дисципліни

Тема 1 Електроди для зварювання, наплавлення, різання.

1.1 Електроди для зварювання теплотривких сталей.

- 1.2 Електроди для зварювання високолегованих сталей і сплавів.
- 1.3 Електроди для зварювання спеціальних сталей.
- 1.4 Електроди для зварювання різнорідних сталей і сплавів.
- 1.5 Електроди для ручного дугового наплавлення. Електроди для зварювання та наплавлення чавуну.
- 1.6 Електроди для зварювання кольорових сплавів.
- 1.7 Електроди для різання металів.
- 1.8 Електроди, що не плавляться.

Тема 2 Дроти та стрічки для зварювання та наплавлення

- 2.1 Зварювальний сталевий.
- 2.2. Наплавочний сталевий дріт.
- 2.3. Дріт для зварювання алюмінію та його сплавів.
- 2.4. Дріт для зварювання міді та її сплавів.
- 2.5. Дріт для зварювання титану та його сплавів.
- 2.6. Чавунні прутки для зварювання та наплавлення.
- 2.7. Порошковий дріт.
- 2.8. Стрічки холоднокатані, порошкові і спечені.
- 2.9. Композиційні шнури.

Тема 3 Матеріали для напилювання

- 3.1. Загальні відомості.
- 3.2. Порошки для напилювання.
- 3.3. Композиційні порошкові матеріали.
- 3.4. Дроти.
- 3.5 Гнучкі шнури.

Тема 4. Флюси для зварювання та наплавлення.

- 4.1 Класифікація зварювальних флюсів.
- 4.2. Особливості виготовлення флюсів.
- 4.3. Флюси для зварювання низько вуглецевих сталей.
- 4.4. Флюси для зварювання середньо та високолегованих сталей.
- 4.5. Флюси для зварювання кольорових металів та сплавів.
- 4.6. Флюси для наплавлення металевим дротом та стрічкою.
- 4.7. Флюси для електрошлакового зварювання.

Тема 5. Захисні та пальні гази та газові суміші

- 5.1. Захисні гази, їх властивості та способи одержання.
- 5.2. Класифікація захисних газів та сумішей.
- 5.3. Особливості використання захисних газів при зварюванні.
- 5.4. Горючі гази та їх використання.
- 5.5. Плазмотворючі властивості захисних та горючих газів.

5. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, письмовий контроль.

Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою, у тому числі: перший рубіжний контроль – 50 балів, другий рубіжний контроль – 50 балів.

Семестровий залік полягає в оцінці рівня засвоєння здобувачем вищої освіти

навчального матеріалу на лекційних, практичних, семінарських або лабораторних заняттях і виконання індивідуальних завдань за стобальною та дворівневою («зараховано», «не зараховано») та шкалою ЄКТС результатів навчання.

6. Рекомендована література

1. Методичні вказівки до виконання практичних занять з курсу „Матеріали для зварювання, напилювання та наплавлення” для студентів спеціальності «Матеріалознавство»/ Укл. Красота М.В., Кулешков Ю. В., Мезенцева О. М., Руденко Т. В., Осін Р. А. - Кропивницький: ЦНТУ, 2020. – 80 с.
2. Методичні вказівки до виконання практичних занять з курсу „Матеріали для наплавлення та напилювання, трібоматеріалознавство” для студентів напряму 6.050504 „Зварювання”. Кіровоград: КНТУ, 2012.- 68 с.
3. Костін О.М. Зварювальні матеріали: навч. Посібник. – Миколаїв: НУК, 2004 – 225.
4. Современные материалы для восстановления и упрочнения деталей машин: учебное пособие/ М.И. Черновол, Ф.И.Златопольский, Л.А. Лопата. --Кіровоград: КИСМ, 1994. –83 с.

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри ЕРМ, Протокол №11 від «15» березня 2022 р.